

KOMENTÁŘ K ZÁKLADNÍM VÝSLEDKŮM SLDB 2011 V HL. M. PRAZE

Definitivní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 jsou poprvé zpracovány podle místa obvyklého bydliště sčítaných osob. Při porovnávání s předchozími sčítáními je nutno mít na zřeteli, že údaje tedy nejsou plně srovnatelné.

Místo **obvyklého pobytu** je místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku (bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod.) a kde je členem konkrétní domácnosti. Toto místo uvedly sčítané osoby na sčítacím formuláři; vyhodnocovány ale byly i další informace o faktickém bydlišti před rokem, údaje o místě trvalého pobytu (v případě cizinců přechodného pobytu, dlouhodobého pobytu, nebo povoleného pobytu azylanta) a místě sečení.

Výsledky několika předchozích sčítání (SLDB 1961 až 2001) byly zpracovány podle **místa trvalého pobytu**, tedy podle pobytu úředně hlášeného, a to bez ohledu na to, kde osoba skutečně bydlela nebo kde byla sečtena.

OBYVATELSTVO

K rozhodnému okamžiku Sčítání lidu domů a bytů 2011 mělo v hl. m. Praze obvyklý pobyt 1 268 796 osob. Z toho je 92 % obyvatel, kteří mají i trvalé bydliště v hlavním městě. Naprostá většina ostatních obvykle bydlících v Praze má své trvalé bydliště v některém z dalších největších měst ČR. Podle obvyklého pobytu žije v Praze o 32 838 osob více, než zde bylo přihláшено k trvalému nebo dlouhodobému pobytu. V členění podle obvyklého pobytu je hl. m. Praha krajem s druhým nejvyšším počtem obyvatel po Středočeském kraji. Z hlediska rozložení obyvatel podle pohlaví je v Praze mezi obvykle bydlícími zvýšené zastoupení žen. Mužů je 48,4 % a žen je 51,6 %. Je to rozhodně nejvyšší zastoupení žen mezi všemi kraji v ČR.

Podíl osob, které v Praze bydlí a také se zde narodily, je 50,8 %, což je vyšší zastoupení než udává celorepublikový průměr (47,1 %). Ve čtyřech krajích je tento podíl osob, které bydlí ve stejné obci, v níž se narodily, vyšší.

V zastoupení cizinců Praha tradičně překračuje údaje jak za ČR celkem, tak za všechny ostatní kraje. Mezi obvykle bydlícími v hl. m. Praze k datu SLDB 2011 bylo 12,8 % cizinců, zatímco v celé ČR to bylo 4,0 % cizinců. Druhým krajem s jejich nejvyšším zastoupením byl kraj Karlovarský s 5,6 %. Podle státního občanství jsou v Praze mezi obvykle bydlícími nejpočetněji zastoupeni občané Ukrajiny (49 085 osob) a je jich více i než občanů Slovenska, kterých v Praze obvykle bydlí 22 576. Třetí nejpočetnější skupinou jsou občané Ruské federace (19 853 osob). Ukrajinci v Praze v roce 2011 představovali 3,9 % z obvykle bydlících obyvatel, občané Slovenska 1,8 % a občané Ruské federace 1,6 %.

Věkovou skladbu pražské populace charakterizuje relativně vysoké zastoupení obyvatel v produktivním věku a nízký podíl dětské složky. V tom se jednoznačně odráží skutečnost, že Praha je cílem velkého počtu migrujících obyvatel, u nichž převládají důvody stěhování spojené s pracovním uplatněním. Podle obvyklého bydliště je tento aspekt ještě mírně zesílen. Obvykle bydlících dětí do 14 let bylo v Praze 153 622 (12,1 %), seniorů 65 letých a starších bylo 201 029 (15,8 %) a osob v produktivním věku (15 – 64 let) bylo 908 321 (71,6 %). Počet obvykle bydlících obyvatel v produktivním věku je nejvyšší ze všech krajů ČR. V Praze obvykle bydlí více seniorů než dětí, na 100 obvykle bydlících seniorů ve věku 65+, připadá 76 dětí ve věku do 15 let.

Jak u mužů, tak u žen je v Praze podle obvyklého bydliště nejvíce osob svobodných. Nejvíce svobodných mužů bylo ještě v dalších sedmi krajích, ale nejvíce svobodných žen bylo pouze v Praze. V ostatních krajích převládají ženy vdané. Svobodných mužů v Praze žije 46,5 %, svobodných žen je 38,2 %. Obě tyto hodnoty převyšují celorepublikový průměr. Mezi svobodné patří také ti, kteří žijí ve faktickém manželství, ale jejich svazek není formálně zpečetěn. Druhou nejpočetnější kategorií jsou jak u mužů, tak u žen osoby žijící v manželství, ženatých mužů bylo v Praze 40,7 % a vdaných žen 37,4 %. Tyto osoby mají v Praze nižší zastoupení, než v ostatních krajích. Pokud jde o rozvedené muže, mají v Praze poněkud vyšší zastoupení než v ČR celkem (9,3 % oproti 9,1 %). Také podíl rozvedených žen převyšuje celorepublikovou hodnotu (13,3 % oproti 11,4 %) a je to současně nejvyšší zastoupení rozvedených žen ze všech krajů. Ovdovělí muži i ovdovělé ženy mají v Praze nižší zastoupení než v populaci žijící v celé ČR. Ovdovělí muži tvoří 2,2 % mužů bydlících v Praze, ovdovělé ženy tvoří 10,4 % pražských žen. Složení obyvatel obvykle bydlících v Praze podle rodinného stavu a věku také koresponduje s tím, že život v hlavním městě volí lidé hlavně z důvodů pracovního uplatnění. Rodinný život se závislymi dětmi je stále častěji situován mimo velká města.

Vyhodnocení vzdělanostní úrovně populace je možné pouze s využitím dat získaných při sčítání. U obyvatelstva Prahy je tradičně ve srovnání s celorepublikovým průměrem úroveň vzdělání vyšší a je i nejvyšší ze všech krajů. Mezi obvykle bydlícími bylo v Praze nejvíce obyvatel se středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným vzděláním, a to 35,3 %. V ČR i ve všech ostatních krajích je stále nejčastější střední vzdělání bez maturity. Podstatný je ovšem fakt, že v roce 2011 bylo v Praze druhým nejfrekventovanějším stupněm vzdělání vysokoškolské, které má 23,6 % Pražanů. V ČR je vysokoškolsky vzdělaných 12,5 %. Zvýšený podíl vysokoškolsky vzdělaných obvykle bydlících obyvatel je i v některých dalších velkých městech, např. Brno má mezi obvykle bydlícími stejný podíl vysokoškolsky vzdělaných jako Praha. Současně je v Praze ze všech krajů nejnižší podíl osob se středním vzděláním bez maturity, a to 20,3 % (oproti 33,0 % za ČR) i osob se vzděláním základním 10,2 % (oproti 17,6 % za ČR).

Bohužel je mezi osobami obvykle bydlícími v Praze zvýšené procento těch, kteří na otázku vzdělání neodpověděli. Zatímco v celé ČR byl podíl nezjištěného vzdělání v tomto sčítání 5,3 %, v Praze to bylo 10,4 %. Do určité míry tato skutečnost patrně souvisí i se zastoupením cizinců, kteří častěji některé otázky ve sčítání nechali bez odpovědi.

Hl. m. Praha je jediným ze všech krajů ČR, kde je mezi obvykle bydlícím obyvatelstvem většina ekonomicky aktivních. Ekonomicky aktivní zde představují více než polovinu obyvatel, tedy 50,8 % z celkového počtu. V ČR celkem je mezi obyvatelstvem 48,7 % ekonomicky aktivních osob. Toto zvýšené zastoupení ekonomicky aktivních osob je typické pro velkoměstské populace. Např. ve druhém největším městě ČR, v Brně je také nadpoloviční podíl ekonomicky aktivních obyvatel (50,2 %). Tato skutečnost se u obyvatelstva obvykle bydlícího velmi silně projevuje, protože právě u nich migrace za pracovním uplatněním funguje jako významný motiv. Dalším pro Prahu typickým jevem je trvale nízká míra nezaměstnanosti. Ze všech ekonomicky aktivních je v Praze pouze 6,8 % nezaměstnaných, v ČR je tato hodnota 9,8 % a ani ve druhém největším městě ČR Brně není podíl nezaměstnaných z celku ekonomicky aktivních nižší (9,4 %). Poněkud snížené zastoupení nezaměstnaných v krajském porovnání je ve Středočeském kraji (8,2 %), kde je ovšem opět patrný vliv Prahy jako centra pracovních příležitostí. Zaměstnané osoby se člení na zaměstnance, osoby samostatně výdělečně činné, zaměstnavatele se zaměstnanci, členy produkčních družstev a tzv. pomáhající rodinné příslušníky. V tomto rozdělení představují jak v Praze, tak i v celé ČR naprostou většinu zaměstnanci. V hl. m. Praze tvořili zaměstnanci mezi obvykle bydlícími 73,2 % zaměstnaných a v ČR to bylo 77,9 %. Osob pracujících na vlastní účet je v Praze 17,1 % ze všech pražských zaměstnaných, zatímco v ČR celkem je to 12,9 %. Také podnikatelů se zaměstnanci, tedy zaměstnavatelů je v Praze mezi obvykle bydlícími vyšší podíl než v ČR (4,3 % ze všech zaměstnaných v Praze a 3,6 % v ČR).

Zastoupení osob ekonomicky neaktivních (především nepracujících důchodců a dětí) bylo v Praze výrazně nižší, než udává celorepubliková hodnota, a to 39,5 % (oproti 45,8 % za ČR) a nejnižší ze všech krajů. Struktura ekonomicky neaktivních osob se v Praze také mírně odchyľuje od situace v ostatních krajích. V Praze je především poněkud snížené zastoupení nepracujících důchodců, což je dáno tím, že mezi ekonomicky aktivními je zde zvýšené zastoupení důchodců pracujících. Dále je v hlavním městě silněji zastoupena kategorie závislých osob, kde zde hrají velkou roli i ženy v domácnosti a další nepracující osoby.

Bohužel u 9,7 % v Praze obvykle bydlících obyvatel byla ekonomická aktivita nezjištěna. Je to opět poněkud vyšší procento než v ostatních krajích, ale i v tomto bodě má patrně opět vliv vyšší zastoupení cizinců.

Pokud jde o národnostní rozdělení, je pro výsledky sčítání 2011 charakteristická skutečnost, že výrazně vzrostl počet těch, kteří tuto dobrovolnou otázku nezodpověděli. V Praze to bylo podle definitivních výsledků 27 % obyvatel. I v ČR byl tento podíl velmi vysoký (25 %). Značná část obyvatelstva tedy využila zákonem dané možnosti na otázky národnosti, ale i náboženské víry neodpovědět.

Vyhodnotíme-li strukturu národností u skupiny osob, které tuto otázku zodpověděly, vidíme, že se v Praze hlásí 88,8 % obyvatel k české národnosti. Druhou nejsilněji zastoupenou národností je v Praze národnost slovenská, tu uvedlo 2,5 % osob. Bylo to 23 089 osob, více obyvatel se ke slovenské národnosti přihlásilo jen v kraji Moravskoslezském (26 068 osob). Obdobně frekventovaná je i národnost ukrajinská, s podílem 2,3 % z vyplněných odpovědí. V Praze žije 40 % (21 316 osob) ze všech osob ukrajinské národnosti přebývajících v ČR, což je nejvíce ze všech krajů ČR. Necelých 10 tisíc obyvatel Prahy (9 413 osob) se přihlásilo k ruské národnosti, to představuje dokonce 52,7 % ze všech osob žijících v ČR a hlásících se k ruské národnosti. K rómské národnosti se v Praze přihlásilo celkem 843 občanů obvykle bydlících v Praze. Byli to však převážně občané, kteří se hlásili k národnosti dvojí, většinou české a rómské nebo i slovenské a rómské. Pouze k rómské národnosti se přihlásilo jen 368 osob.

Rovněž výsledky týkající se struktury obyvatelstva podle náboženské víry byly ovlivněny vysokou mírou nevyplnění této otázky. Při sčítání 2011 totiž 44,7 % obyvatel ČR ponechalo otázku na svou náboženskou víru bez odpovědi. V Praze na tuto otázku nedalo odpověď 44,1 % osob. Z těch, kteří na otázku odpověděli, 66,2 % Pražanů deklarovalo, že je bez náboženské víry. V roce 2011 byla při sčítání zavedena i možnost odpovědi, že je někdo věřící, ale nehlásí se k žádnému náboženství nebo církvi. Těchto obyvatel bylo v Praze 14,2 %. Mezi obyvateli věřícími a hlásícími se k některé konkrétní církvi či náboženské společnosti bylo jak v Praze, tak i ve všech ostatních krajích nejvíce těch, kteří se hlásí k Církvi římskokatolické. V Praze to bylo 80 158 osob, což je 7,4 % těchto věřících z celé ČR. Druhou nejčastěji označovanou církví byla v Praze Českobratrská církev evangelická, k níž se přihlásilo 7 175 osob obvykle bydlících v Praze, dále Pravoslavná církev v českých zemích s 6 770 věřícími a Církev československá husitská s 6 314 příznivci.

DOMY

Podle definitivních výsledků SLDB 2011 bylo k 26. 3. 2011 bylo v Praze sečteno 99 949 domů, tj. budov, které jsou určeny k bydlení (např. rodinné, bytové domy, penziony pro seniory aj.), nebo slouží primárně k jiným účelům, ale je v nich minimálně jeden byt (např. škola s bytem).

Z celkového počtu domů jich bylo k datu sčítání obydleno 92 927. Obydlenost domů je v Praze nejvyšší ze všech krajů ČR a je to dáno především městskou zástavbou, kde jen minimum představují např. domy využívané k individuální rekreaci. Tyto domy představují v rámci ČR většinu neobydlených domů určených k bydlení. Podobně je na tom i Brno, kde je obydleno 92,7 % domů. V celé ČR bylo obydleno 83,4 % domů. Ačkoli i v Praze většinu domů představují domy rodinné (61,7 % obydlených domů), většina obyvatel je soustředěna v domech bytových. V rodinných domech v Praze žilo jen 16,6 % obyvatel, zatímco v ČR to bylo 48,9 %.

Struktura obydlených domů podle typu jejich vlastníka se v Praze výrazně odlišuje od jiných krajů i od celorepublikových hodnot. Je to opět dáno typem městské zástavby s vysokým zastoupením bytových domů. Podíl domů, jejichž vlastníkem je fyzická osoba, je v Praze trvale nižší než v ČR i ostatních krajích. Vyplývá to právě z faktu, že je zde nižší zastoupení rodinných domů, u nichž je fyzická osoba vlastníkem v naprosté většině případů. Nicméně v Praze vlastní fyzické osoby i domy bytové. Celkový podíl obydlených domů, které v Praze vlastní fyzické osoby činil podle definitivních výsledků 66,6 % domů. Počet i podíl domů, které vlastní stát či obec je v Praze stále nad celorepublikovým průměrem. Bylo zde sečteno 5105 takových domů, což představuje 5,5 % obydlených domů. V Praze je také zvýšený podíl domů ve vlastnictví bytových družstev, a to 5,8 % obydlených domů. Více než desetina domů je ve společném spoluvlastnictví vlastníků bytů 11,7 % obydlených domů, bylo to 10 899 domů. Stářím domovního fondu patří Praha k územím s jednou z nejstarších domovních zástaveb mezi kraji. Průměrné stáří bytových domů je v Praze 61,3 roku, což je nejvyšší hodnota ze všech krajů. U rodinných domů je průměrné stáří poněkud nižší než činní celorepublikový průměr, ale v důsledku vysokého podílu bytových domů jsou domy v Praze celkově spíše starší. V Praze byla do roku 1970 postavena nebo zrekonstruována nadpoloviční většina domů. V posledním desetiletí před cenzem (2001-2011) bylo v Praze postaveno nebo zrekonstruováno 10 720 domů, což představuje 11,5 % obydlených domů. Je to nejvíce ve srovnání desetiletých období od roku 1971. V ČR bylo nejvíce domů postaveno v desetiletí 1971 – 1980. V Praze, Středočeském a Karlovarském kraji předčila výstavba domů v letech 2001 – 2011 stavební boom z let sedmdesátých.

Tak jako v ČR i ve všech ostatních krajích dominují mezi domy rodinné domky, je zde tudíž i výrazná převaha domů s 1 bytem. Naproti tomu v Praze není ani polovina domů s 1 bytem, je to 45,6 % z obydlených domů (oproti 69,6 % v ČR). V Praze je na druhé straně nejvyšší podíl domů s 12 a více byty, a to 18,6 %, ze všech obydlených domů. Je to dáno tím, že Praha je celým svým územím městskou zástavbou. Ve druhém největším městě Brně je ale zastoupení jednobytových domů nadpoloviční (54,2 % domů s 1 bytem) a domů se 12 a více byty zde bylo necelých 13 % všech obydlených domů.

V Praze bylo sečteno 6 985 neobydlených domů, kde se nachází nějaký byt. Podíl neobydlených domů na celkovém domovním fondu je v Praze ve srovnání s ostatními kraji nízký, bylo to jen 7,0 % z celkového počtu domů podléhajících sčítání. V celé ČR to bylo téměř 17 % domů. Nejčastějším důvodem neobydlenosti domů v ČR je jejich využívání k rekreaci, jedná se o tzv. chaty a chalupy. V Praze tento dominantní důvod neobydlenosti z valné části odpadá. Zde jsou důvody neobydlenosti domů velice různé, takže téměř 85 % neobydlených domů je neobydleno z tzv. jiných důvodů.

BYTY

K rozhodnému okamžiku sčítání bylo podle definitivních výsledků v Praze sečteno celkem 587 832 bytů, z toho bylo 542 168 bytů obvykle obydlených a 45 664 bytů neobydlených. Tak jako u domů, i u bytů je v Praze obydlenost nejvyšší ze všech krajů - je zde 92,2 % bytů, které někdo obývá.

Naprostá většina obydlených bytů se v Praze nachází v bytových domech, je to 85,7 % bytů. Naproti tomu v rodinných domech zde bylo pouze 13,4 % bytů. V ČR se také nadpoloviční většina bytů nachází v bytových domech (55,0 %), ale tento podíl je výrazně nižší než v Praze.

V bytech žilo v Praze 95,7 % obvykle bydlících obyvatel, zbylých 4,3 % sečtených žilo mimo byty, nejčastěji v hotelech či ubytovnách. V celé ČR je podíl bydlících v bytech vyšší, a to 97,2 %.

V údajích podle právního důvodu užívání bytu jsou v Praze mírně převažující byty nájemní, kterých bylo 34,0 %. Toto zastoupení nájemních bytů výrazně převyšuje celorepublikový průměr (v ČR je 22,4 % nájemních bytů) a je nejvyšší ze všech krajů. Druhým nejčastějším právním důvodem užívání bytu je v Praze osobní vlastnictví, které činí 28,6 % bytů, což je opět více než v ČR celkem. V mezikrajském porovnání je však Praha na druhém místě, a to po kraji Karlovarském. Zvýšený je v Praze také podíl bytů družstevních, a to 12,8 % oproti 9,4 % za ČR. Naopak pod celorepublikovým průměrem je v Praze podíl bytů ve vlastním domě, což je dáno především nižším zastoupením rodinných domů v pražské zástavbě. Zatímco byt ve vlastním domě mělo v republice 35,8 % domácností, v Praze je to jen 11,1 %, což je nejnižší podíl ze všech krajů.

Naprostá většina bytů v Praze se nachází v bytových domech, je to 86 % ze všech obydlených bytů v hlavním městě. V celé ČR je také nejvíce obydlených bytů v bytových domech (55 %), ale ve většině krajů převládají byty v domech rodinných. Je zřejmé, že byty v bytových domech převládají v městských aglomeracích.

Počty obytných místností připadajících na byt i průměrná velikost bytu se v hl. m. Praze pohybují pod celorepublikovým průměrem. Tak jako v ČR celkem je i v Praze nejvíce bytů se čtyřmi obytnými místnostmi. Ovšem procentuelní zastoupení je zde oproti celorepublikovému průměru u těchto bytů snižené (necelých 25 % v Praze a téměř 28 % v ČR). Nižší je v Praze i podíl bytů s 5 obytnými místnostmi (jen 11 % oproti 21 % v ČR). Naproti tomu výrazně vyšší je zde zastoupení bytů s jednou a dvěma obytnými místnostmi (7 % oproti 5 % a 20 % oproti 13 %). V Praze na 1 obydlený byt připadá v průměru 3,2 obytné místnosti, zatímco v ČR je to 3,7 místnosti. S tím korespondují i údaje o ploše bytu. V Praze je průměrná velikost bytu 57,8 m² obytné plochy, zatímco v celorepublikovém průměru je to 65,3 m². Ve srovnání s ostatními regiony je to nejmenší průměr na byt ze všech krajů. Tato skutečnost je však dána opět především strukturou bytového fondu podle druhu domu. V bytových domech jsou obecně byty menší než v domech rodinných. Pokud srovnáme s celorepublikovou hodnotou velikost průměrného bytu, v Praze v bytových domech, je tento průměr nepatrně vyšší než celorepublikový údaj (53,0 m² za Prahu a 52,6 m² za ČR). U bytů v rodinných domech je v Praze průměrná velikost bytu dokonce nejvyšší ze všech krajů, a to 87,8 m² (oproti 80,9 m² za ČR). Celkově nejnižší velikostní parametry bytového fondu v Praze vyplývají tedy především z toho, že je zde převaha menších bytů nacházejících se v bytových domech.

Zalidněnost bytů v hlavním městě je nejnižší ze všech krajů v ČR. V Praze na 1 byt připadá 2,2 osob, zatímco celorepublikový údaj činí 2,5 osob. V Praze je vysoké zastoupení bytů, kde žije pouze 1 osoba, je to 36 % ze všech obydlených bytů. V celorepublikovém průměru to je jen necelých 30 % bytů. Oproti republikovému průměru je v Praze zvýšený ještě podíl bytů, kde žijí 2 osoby (31 %). Bytů s více osobami je v Praze již méně než v ČR celkem i než ve všech ostatních krajích.

Kvalita technického vybavení bytů se v tomto cenzu hodnotí na základě dělení bytů na tzv. byty standardní a byty se sníženou kvalitou. Standardní byt má ústřední nebo jiné elektrické či plynové vytápění a úplné nebo částečné příslušenství. Z definitivních výsledků SLDB 2011 vyplývá, že toto základní vybavení má v Praze jen 88 % ze všech obydlených bytů, což je nejnižší podíl ze všech krajů. Tato skutečnost je však patrně ovlivněna i tím, že v Praze byl zvýšený podíl případů, kdy některé údaje za byty nebyly zcela vyplněny. Nicméně zejména ve starší městské zástavbě rozšířeného centra města v bytových domech jsou stále ještě obydlené byty, kde běžné standardy dosud chybí.

Většina parametrů základní technické vybavenosti bytů je v Praze na průměrné úrovni. Kromě přípojky na kanalizační síť, kterou má v Praze 93 % obydlených bytů oproti 78 % v ČR, jsou ostatní průměrné ukazatele v Praze obdobné jako v ČR, ale někde i nižší. Byty se zavedeným plynem v Praze představují necelých 62 %, což zhruba odpovídá celorepublikové hodnotě. Často ovšem jde o to, že v nejnovější bytové výstavbě je dáována přednost elektrické energii před plynem, takže přípojka na plyn není budována záměrně. U více než 10 % bytů nebyl zjištěn vodovod v bytě, teplá voda či vlastní WC a koupelna. Ovšem i zde je nutné vzít v úvahu, že u 9 – 10 % bytů máme tyto položky nezjištěny, čímž jsou výsledné průměry významně ovlivněny.

Pokud jde o způsob vytápění, je nejčastějším způsobem tak jako v celé republice i v Praze ústřední topení, které je využíváno v Praze v 72 % bytů (v ČR je to 80 % bytů). Ústřední topení je v Praze nejméně časté ze všech krajů. Obdobně stejně často jako v ČR celkem, je i v Praze využíváno etážové topení, a to u necelých 10 % bytů (v ČR 7 % obydlených bytů). Ovšem podíl bytů vytápěných kamny je v Praze spolu s krajem Královéhradeckým nejvyšší ze všech krajů, a to více než 12 % (oproti necelým 9 % v ČR). Je to dáno i tím, že ve starších bytových domech je stále časté lokální topení na plyn (WAW).

U energie používané k vytápění je nejčastějším způsobem vytápění energií z kotelny mimo dům, a to u 47 % bytů, což je nejvíce ze všech krajů v ČR. Podobně často jako v celorepublikovém průměru je v Praze využíván k topení plyn - u 32 % bytů (35 % v ČR). Elektřinou topí v Praze 5 % bytů (v ČR je to 6 %). Podíl bytů vytápěných pevnými palivy (uhlí, koks, brikety, dřevo) je v Praze pod 1 % oproti 15 % v celé ČR.

DOMÁCNOSTI

Celkový počet hospodařících domácností byl v Praze k datu sčítání 579 509. Většinu domácností tvoří v Praze, tak jako i v celé ČR, domácnosti rodinné, ale jejich zastoupení je v hlavním městě poměrně významně slabší než v ostatních krajích. Je to zde necelých 53 % ze všech domácností, zatímco v ČR je to 63 % domácností (nejvyšší podíl rodinných domácností byl v kraji Vysočina, a to více než 68 %).

Naproti tomu je v Praze vysoký podíl domácností jednotlivců, kterých bylo v Praze 39 % ze všech domácností, oproti 32 % v ČR. Již z údajů o bytech je zřejmé, že vysoký podíl bytů obydlených pouze 1 osobou implikuje zvýšený podíl osob, které i samostatně hospodaří.

Mezi rodinnými domácnostmi převládají domácnosti tvořené jednou rodinou, v Praze to bylo více než 98 % ze všech rodinných domácností. V celé ČR je to obdobný podíl. Mezi rodinnými domácnostmi, které tvoří jedna rodina, mírně převládají jak v Praze, tak i v celé ČR domácnosti bez závislých dětí. V hlavním městě je to více než 57 % ze všech domácností, které tvoří jedna rodina, nejnižší podíl domácností bez závislých dětí je v sousedním Středočeském kraji, necelých 54 %.

Více než čtvrtinu domácností tvořených jednou rodinou představují v Praze domácnosti neúplné, tedy jeden rodič s potomky, což nemusí být závislé děti. Zastoupení neúplných rodin je v Praze spolu s Karlovarským krajem nejvyšší v ČR (25,5 % oproti nejnižšímu podílu v kraji Vysočina – 17,7 %).

Relativně vysoké je v Praze i zastoupení vícečlenných nerodinných domácností, bylo to více než 8 % všech hospodařících domácností, zatímco celorepublikový údaj byl necelých 5 %.

Složení hospodařících domácností v Praze odpovídá velkoměstskému typu osídlení jak v návaznosti na strukturu populační základny, tak na strukturu zástavby.

SPRÁVNÍ OBVODY hlavního města Prahy

K datu 26. 3. 2011 bylo nejvíce obyvatel s obvyklým pobytem sečteno ve správním obvodu Praha 4, (zahrnuje městské části Praha 4 a Praha Kunratice) a to 141 447 osob. Tak jako podle výsledků běžné demografické statistiky je tento správní obvod nejpočetnějším. Druhým nejlidnatějším je podle obvyklého pobytu správní obvod Praha 6 (zahrnuje městské části Praha 6, Praha-Lysolaje, Praha-Nebošice, Praha-Přední Kopanina a Praha-Suchdol), který se dostal před správní obvod Praha 8. Naopak nejmenším správním obvodem je správní obvod Praha 19 (zahrnuje pouze městskou část Praha 19). V tomto obvodu žije 13 076 obvykle bydlících osob.

Počet obvykle bydlících obyvatel byl ve většině správních obvodů v Praze poněkud vyšší než počet obyvatel z běžné demografické statistiky, který je sledován podle hlášení k trvalému či dlouhodobému pobytu. Pouze ve čtyřech správních obvodech bylo méně obvykle bydlících než hlášených osob. Byl to správní obvod respektive městská část Praha 2, kde bylo k rozhodnému okamžiku SLDB 2011 sečteno 48 773. Dále šlo o 3 správní obvody, které zahrnují rozsáhlé sídlištní celky. Byl to správní obvod Praha 11, správní obvod Praha 12 a správní obvod Praha 17. Naproti tomu relativně největší navýšení obvykle bydlících oproti hlášeným obyvatelům bylo ve správním obvodu Praha 16, který zahrnuje městské části Praha 16 (Radotín), Praha Lipence, Praha Lochkov, Praha Velká Chuchle a Praha Zbraslav. Je to patrně dáno tím, že na území těchto městských částí je velký počet objektů individuální rekreace, kde v současnosti lidé žijí a hlášení zůstávají jinde.

Velmi vysoký podíl cizinců mezi obvykle bydlícími byl sečten ve správních obvodech respektive městských částech Praha 1 (25,6 % cizích státních příslušníků) a Praha 2 (19,9 %). Naopak nejméně cizinců žilo ve správních obvodech Praha 16 a Praha 20 (8 %).

Z hlediska věkového složení bylo nejmenší zastoupení dětí do 15 let ve správním obvodu Praha 1, a to 7,8 % a nejvyšší ve správním obvodu Praha 22, kde představovaly děti 18,4 %. Oproti tomu

obyvatel nad 64 let bylo nejvíce ve správních obvodech Praha 4 a Praha 10 (21,1 %) a nejméně ve správním obvodu Praha 13 (8,7 %).

Z hlediska vzdělanostní úrovně je podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním nad celopražskou hodnotou (23,6 % ze všech obyvatel 15 letých a starších) v osmi správních obvodech. Vůbec nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných je ve správním obvodu Praha 6 (30,4 %) a naopak nejnižší ve správním obvodu Praha 18 (18,7 %).

Nadpoloviční podíl ekonomicky aktivních obyvatel je ve většině správních obvodů, v jedenácti z nich je podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva nad celopražskou hodnotou (50,8 %). Největší zastoupení mají ekonomicky aktivní mezi obvykle bydlicími ve správním obvodu Praha 12 (55,3 %). Podíl ekonomicky aktivních pod 50 % je v šesti správních obvodech, nejméně ekonomicky aktivních je ve správním obvodu Praha 1 (42,9 %). V tomto případě však bude patrně tento údaj ovlivněn vysokým podílem cizinců zde sečtených, kteří často na otázku ekonomické aktivity neodpovídali. Zajímavý je též údaj o tom, ve kterých oblastech v Praze žije zvýšený podíl nepracujících důchodců. Ve většině správních obvodů mají nepracující důchodci nižší zastoupení, než činí celopražský průměr (18,2 %). Více než 20 % všech bydlicích obyvatel tvoří nepracujících důchodci ve správních obvodech Praha 10, Praha 4, Praha 6 a Praha 8.

Rozložení domovního fondu do jednotlivých správních obvodů je vázáno na polohu území v dělení na centrum, rozšířené centrum a okrajové části. Pro okrajové části je charakteristický zvýšený podíl rodinných domů. Zatímco v nejužším centru (správní obvody Praha 1 a Praha 2) podíl rodinných domů nedosahuje ani 10 %, v rozšířeném centru ve správních obvodech Praha 3, Praha 7, Praha 9 a Praha 10 to je pod 50 % obydlených domů. V okrajových částech ve správních obvodech Praha 16, Praha 19, Praha 20, Praha 21 a Praha 22 je rodinných domů více než 80 % (ve správním obvodu Praha 21 je to dokonce 93,6 % rodinných domů). Ještě významnější je podíl obyvatel, kteří v rodinných domech bydlí. Zatímco v nejužším centru je to do 10 % všech obyvatel (Praha 2 dokonce 0,4 % ze všech obvykle bydlicích), v rozšířeném centru do 25 %, v okrajových částech je to více než polovina obyvatel (ve správním obvodu Praha 21 bydlí v rodinných domech 70,1 % obyvatel).

Na složení domů podle typu navazuje i rozdělení podle vlastníků. V hlavním městě je nejčastějším vlastníkem domů fyzická osoba, zastoupení tohoto druhu vlastnictví se zvyšuje spolu se zastoupením rodinných domů v zástavbě. Tam, kde je výraznější převaha rodinných domů dominuje i vlastnictví fyzických osob. Je to v okrajových částech Prahy (ve správním obvodu Praha 21 je to 90,5 % všech domů). Naopak v rozšířeném centru, kde proběhla masivní privatizace bytových domů, je zvýšený podíl spoluvlastnictví vlastníků bytových jednotek (ve správních obvodech Praha 10 či Praha 3 je to 19 % domů). Vysoký podíl domů ve vlastnictví obce, státu je v nejužším centru města, Praha 1 má téměř 18 % domů v tomto vlastnictví, oproti 5,5 % v Praze celkem.

Naprostá většina bytů se v Praze nachází v bytových domech. Na rozložení domovního fondu podle typu domu navazuje i složení bytového fondu a z něho pak vyplývají i další charakteristiky obydlených bytů. Zatímco v centru hlavního města (správní obvody Praha 1, Praha 2, Praha 3 a Praha 7) je přes 90 % bytů v domech bytových, ve správním obvodu Praha 21 je to jen necelých 30 %. Mezi právními důvody užívání bytů jsou v Praze stále nejčastějšími byty nájemní. Tak je tomu i ve většině částí hlavního města. Nejvíce nájemních bytů je ve správních obvodech úzkého a i rozšířeného centra (správní obvody Praha 1, Praha 2, Praha 3 a Praha 7 Praha 5, Praha 8, a Praha 9) a v některých sídlištních obvodech (Praha 14 a Praha 17). Na ostatních sídlištních převládají byty v osobním vlastnictví (správní obvody Praha 4, Praha 12, Praha 13, Praha 15 a Praha 18). Naproti tomu byty ve vlastním domě dominují v okrajových obvodech s vysokou převahou rodinných domů.

Průměrná plocha bytu v bytovém domě je v Praze celkem 53 m². Vůbec největší byty v bytových domech jsou na Praze 1 (69,7 m²) a ještě v dalších čtyřech správních obvodech - Praze 13, Praze 16, Praze 20, Praze 21. Naopak nejmenší byty v bytových domech byly ve správních obvodech Praha 4 a Praha 9, kde nedosáhly průměrné velikosti ani 50 m². Naproti tomu průměrná velikost bytu v rodinných domech dosahuje za Prahu celkem téměř 90 m². V sedmi správních obvodech byl tento průměr překročen a vůbec největší byty v rodinných domech byly v průměru ve správním obvodu Praha 11 (100,3 m²).

Také vybavenost bytů je vázána na typ výstavby. Podíl standardně vybavených bytů pod celopražským průměrem je v centrálních obvodech se zvýšeným podílem staré zástavby bytových domů, a to ve správních obvodech Praha 1, Praha 2, Praha 3 a Praha 7, ale i ve správním obvodu Praha 5. Naproti tomu ve správních obvodech s převahou rodinných domů, případně s novější výstavbou domů bytových, je vyšší podíl bytů se standardním vybavením.

Podrobnější analýza dat SLDB 2011 i dlouhodobého vývoje bude zpracována v analytické publikaci, která bude ve všech krajích vydána na konci září 2013.